

Nəhəng Çin iqtisadiyyatının Azərbaycana marağı getdikcə artır

Azərbaycan və Çin arasındakı münasibətlər dostluq, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq və etibarlı strateji tərəfdaşlığa əsaslanır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafına böyük önəm verirlər. Dövlət başçılarının iradələri sayəsində müxtəlif sahələri əhatə edən çoxşaxəli əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü fəaliyyət həyata keçirilir.

Fəal siyasi dialoq və davamlı diplomatik təmaslar fonunda keçən il iyulun 3-də Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə" qəbul edilib. Həmin sənəddə də qeyd olunduğu kimi, tərəflər siyasi, iqtisadi və mədəni sahələrdə əməkdaşlığı genişləndirməyə, beynəlxalq məsələlərdə qarşılıqlı fəaliyyəti gücləndirməyə dair razılıq əldə ediblər. Bu, ölkələrimizin bir-birini etibarlı tərəfdaş hesab edərək strateji hədəflərini ardıcıl olaraq gerçəkləşdirmək əzmini göstərir.

Bu il aprelin 2-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) təşkilatçılığı ilə "Azərbaycan-Çin strateji tərəfdaşlığı: Qlobal Cənubda konsolidasiya və əməkdaşlığın təşviqi" mövzusunda keçirilən konfrans da adından göründüyü kimi, münasibətlərin uğurla davam etdiyinə daha bir sübutu oldu.

Bu münasibətlər iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin və ticarət əlaqələrinin inkişafına geniş imkanlar açır. Belə ki, son illərdə Çinlə ölkəmiz arasında səmərəli investisiya əməkdaşlığı həyata keçirilib. Ticarətin həcmində xeyli artım müşahidə olunub. 2015-ci ildə ticarət dövriyyəsi 561 milyon dollar, 2016-cı ildə 975 milyon dollar, 2017-ci ildə 1 milyard 300 milyon dollar, 2018-ci ildə 1 milyard 310 milyon dollar, 2019-cu və 2020-ci illərdə 2,1 milyard dollar, 2022-ci ildə 2,2 milyard dollar, 2023-cü ildə isə 3,1 milyard dollar təşkil edib. Son 9 ildə mal mübadiləsi 6 dəfə yüksəlib və Çin Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşlarından birinə çevrilib.

Çin ölkəmizin 5 böyük ticarət tərəfdaşından biridir və bu sırada 4-cü yerdə qərarlaşır. İdxalda isə 3-cü yeri tutur. Çin həm də ölkəmizdə potensial investorlardan hesab edilir. İndiyə qədər Çindən ölkəmizə 1,5 milyard dollara qədər sərmayə yatırılıb. Öz növbəsində Azərbaycan bu Asiya-Sakit region ölkəsinə çoxhəcmli investisiya qoyuluşlarında xüsusi paya malikdir və investisiyaların həcmi 1,7 milyard dolları ötür.

Qeyd edək ki, Çin şirkətləri ölkəmizin neft, sənaye, energetika, maliyyə, bank, rabitə, İKT, kənd təsərrüfatı və qeyri-neft sektorunun müxtəlif sahələrində təmsil olunur. Onların sayı 120-yə yaxındır. Hər iki ölkədə ticarət nümayəndəlikləri yaradılıb, investisiyaların təşviqi ilə bağlı səmərəli iqtisadi alətlər tətbiq edilir. Çinin Urumçi, Şanxay və Lucou şəhərlərində Azərbaycanın ticarət və şərab evləri açılıb. Beləliklə, iqtisadi əməkdaşlığın coğrafiyası və strukturu da genişlənir. Bütün bunlar iqtisadi əlaqələrin dinamikasına təsir göstərən mühüm amillərdən sayılır.

Ölkələrimiz nəqliyyat-logistika, infrastruktur sahələrində də əməkdaşlıq edirlər. Asiya və Avropanı birləşdirən "Bir kəmər, bir yol" nəqliyyat marşrutunun gerçəkləşməsinə ilk dəstəkləyən, eləcə də ona siyasi dəstək verən ölkələrdən biri məhz Azərbaycan olub. Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin hələ 2015-ci ildə Çinə rəsmi səfəri zamanı "İpək Yolu İqtisadi Kəməri"nin yaradılmasının birgə təşviqinə dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Bu, Azərbaycan-Çin münasibətlərində əsas məsələlərdən birini təşkil edir.

Çin şirkətləri həmçinin ölkəmizin neft-qaz sənayesinə böyük maraq göstərirlər. 2018-ci ildə SOCAR və CNPC neft şirkətinin törəməsi olan "BGP.Inc" birgə müəssisəsinin yaradılması haqqında təsis müqaviləsi imzalayıblar. "BGP.Inc"-in əsas fəaliyyət sahələrinə quruda, keçid zonasında və dənizdə kəşfiyyat işlərinin aparılması, o cümlədən mürəkkəb əməliyyatlar aparmaqla seysmik məlumatların əldə edilməsi, emalı, İKT texnologiyalarının xidmətinin göstərilməsi və seysmik avadanlıqların istehsalı daxildir.

Sənaye sahəsində isə Azərbaycan və Çin şirkətləri arasında ümumi dəyəri 821 milyon dollar olan müxtəlif istiqamətlər üzrə 10 sənəd imzalanıb. Buraya Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı ərazisində şin istehsalı zavodunun qurulması, Kürdəmir rayonunda 300 hektarlıq sahədə müasir istixana kompleksinin tikintisi, Quba, Xaçmaz və Göyçayda aqro-logistik sənaye parklarının yaradılması, "Azerbaijan Digital Hub" proqramı çərçivəsində Asiya-Avropa telekommunikasiya dəhlizinin yaradılması, Trans-Xəzər nəqliyyat dəhlizi vasitəsilə Bakıya və Azərbaycandan tranzit keçməklə digər ölkələrə 2500-dək konteynerin daşınması, Azərbaycan istehsalı olan şərab və spirtli içkilərin Çinə ixracı və s. daxildir. Göründüyü kimi, Çin Azərbaycandan kənd təsərrüfatı və kimya sənayesi məhsullarının idxalını artırmaqda da maraqlıdır.

Azərbaycan-Çin iqtisadi əlaqələrindən bəhs edərkən Prezident İlham Əliyevin cari il yanvarın 20-də Davosda Çinin CGTN telekanalına müsahibəsinin bu məqamlarını da xatırlatmaq yerinə düşər. Belə ki, bizim 2027-ci ilə qədər olan hədəfimiz 2 gigavat həcmində Günəş və külək elektrik enerjisini hasil etməkdir. 2030-cu ilə qədər isə bu hədəf 6 gigavatdır. Ölkəmiz bu layihələri bir sıra xarici tərəfdaşları ilə həyata keçirir. Konkret olaraq Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar", Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power", Böyük Britaniyanın BP şirkətləri ilə. Prezidentimiz sözügedən müsahibəsində qeyd etmişdir ki, bu layihələrə sərmayə yığan xarici şirkətlər, eləcə də Azərbaycandan olan yerli şirkətlər Çin texnologiyasından istifadə edirlər." Günəş panelləri Çində istehsal olunur. İndi bizim heyətlərimiz enerjinin tədarükü imkanları üzərində işləyirlər və biz ön yaxşı batareyaların Çində istehsal olunduğunu müəyyən etmişik. Mən bu möhtəşəm uğur münasibətilə Çin istehsalçılarını təbrik edirəm. Çünki burada söhbət məhsulun keyfiyyəti və qiymətindən gedir. Heç kim bu rəqabəti apara bilmir".

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"